

RIIGIKANTSELEI

Eesti tegevuskava avatud valitsemise partnerluses osalemisel 2014–2016

Tegevuskava täitmise lõpparuanne

Tallinn 2016

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS JA TAUST	3
2. TEGEVUSKAVA ELLUVIIMISE PROTSESS.....	4
3. TEGEVUSKAVA LUBADUSTE ELLUVIIMINE.....	5
I PRIORITEETVALDKOND:.....	6
Kodanikke kaasav ja avatud poliitikakujundamise protsess	6
Lubadus 1: Parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust.....	6
Lubadus 2: Parandada poliitikakujundamise protsessis osalemise võimalusi	10
Lubadus 3: Tõsta valitsusasutuste ja valitsusväliste partnerite suutlikkust koostööd teha, huvirühmi kaasata ja osaleda	15
II PRIORITEETVALDKOND:.....	17
Läbipaistev riigieelarve ja finantsjuhtimine.....	17
Lubadus 4: Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust	17
III PRIORITEETVALDKOND:.....	20
Kodanikust lähtuvad avalikud teenused.....	20
Lubadus 5: Tõsta avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti	20
Lubadus 6: Kasutada laialdaselt avaandmeid	23
4. EDASISED SAMMUD.....	25

1. SISSEJUHATUS JA TAUST

Avatud valitsemise partnerlus (edaspidi AVP¹) on rahvusvaheline algatus eesmärgiga suurendada avaliku võimu teostamise avatust, läbipaistvust ja kodanikukesksust ning kasutada uusi tehnoloogiaid valitsemise avatumaks muutmisel. Eesti on avatud valitsemise partnerluse ametlik osalejariik aastast 2012. Eesti peamine eesmärk AVPs osalemisel on suunata valitsuse ja kogu ühiskonna teravdatud tähelepanu riigijuhtimise kvaliteedile, õppida teiste riikide kogemusest ja jagada Eesti kogemusi teiste partnerluses osalevate riikidega.

Avaliku võimu teostamise arendamisel on Eesti järginud [avatuse ja läbipaistvuse põhimõtteid](#), luues vastava õigusliku raamistiku ja kasutades avalikus halduses laialdaselt nüüdisaegseid tehnoloogilisi lahendusi. Sarnaselt teiste Põhjala riikidega on Eesti eesmärk rakendada avatuse, läbipaistvuse ja kaasavuse põhimõtteid poliitikakujundamises läbivalt. Avatud valitsemise põhimõtete laiemat rakendamist toetavad ka mitmed teised, paralleelselt AVP tegevuskavaga elluviidavad tegevused, mistõttu kajastab AVP tegevuskava paratamatult vaid osa avatuse suurendamisele suunatud algatustest. AVP tegevuskava koostamisel on oluline silmas pidada, milliste algatuste edendamisse saame parimal viisil panustada just AVP raamistikus.

AVP 2014–2016 tegevuskavaga² antud lubadused on suunatud kõigi [AVP põhimõtete](#) edendamisele – läbipaistvuse, osaluse, avaliku võimu vastutuse ning tehnoloogia ja innovatsiooni toetamisele avatuse ja vastutuse tugevdamiseks –, pöörates lubadustega tähelepanu nii poliitikakujundamise protsessi avatuse suurendamisele, avalike teenuste kodanikukesksusele kui ka riigieelarve ja finantsjuhtimise läbipaistvuse suurendamisele.

Valitsuse otsusel vastutab AVP koordineerimise eest 2014. aasta märtsist Riigikantselei, kes vastutab ka valitsuse tegevusprogrammi elluviimise koordineerimise eest. Tegevuskava elluviimist koordineerib riigisekretäri juhtimisel eri osaliste koostööfoorumina toimiv [AVP koordineeriv kogu](#)³, milles on esindatud valitsusvälised partnerid ja valitsuse esindajad. Oluliseks partneriks on [AVP ümarlaud](#), kelle abiga valisid valitsusvälised osalised endi seast esindajad AVP koordineerivasse kogusse. Rahvusvahelisel areenil esindab Eestit Välisministeerium. Oluliste muudatustena laiendasime 2016. aasta alguses ühelt poolt märkimisväärselt partnerluses osalejate ringi, kutsudes partnerluses osalema ka parlamendi ja kohalike omavalitsuste tasandi esindajad, ning teiselt poolt ka koordineeriva kogu pädevust, kes tegevuskava järelevalvajast sai aastate 2016–2018 tegevuskava koostajaks.

Käesoleva, AVP 2014–2016 tegevuskava elluviimise lõpparuande on koostanud Riigikantselei koostöös tegevuskavas kavandatud tegevuste elluviimist eestvedanud partneritega ja see hõlmab kogu rakendusperioodi tervikuna (01.07.2014–30.06.2016)⁴. Aruanne saadeti AVP koordineeriva kogu liikmetele tutvumiseks ja tagasisideks 13.

¹ Ingl k Open Government Partnership (OGP), <http://www.opengovpartnership.org/>

² <https://riigikantselei.ee/et/valitsuse-toetamine/avatud-valitsemise-partnerlus/tegevuskava-2014-2016>

³ <https://riigikantselei.ee/et/valitsuse-toetamine/avatud-valitsemise-partnerlus>

⁴ AVP 2014-2016 tegevuskava vahearuanne hõlmab tegevuskava esimese rakendusaasta (01.07.2014-30.06.2015). Vabariigi Valitsus kiitis vahearuanne heaks 1. oktoobril 2015. https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/Failid/AVP/avp_2014-2016_tegevuskava_taitmise_vahearuanne.pdf

septembril 2016. a. AVP koordineeriv kogu vaatas aruande läbi 21. septembri 2016. a koosolekul. Aruande koostamisel on tuginetud AVP juhendmaterjalile ja kaasamise heale tavale. Tegevuskava täitmise kohta valmis 2016. aasta mais hinnang sõltumatu hindamismehhanismi raames (IRM⁵)⁶ ning IRMi ekspert koostab praegu sõltumatu aruande teist osa.

2. TEGEVUSKAVA ELLUVIIMISE PROTSESS

Tegevuskava on ellu viidud erinevate tegevuste elluviimist eestvedanud partnerite koostöona. Täname kõiki tegevuskava elluviimisesse panustanud.

AVP tegevuskava elluviimise riigisisene koordineerimine tugineb eri osaliste koostööfoorumina toimivale [AVP koordineerivale kogule](#), mille AVP tegevuste elluviimise jälgimiseks ja avatud partnerlusega seotud otsuste langetamiseks moodustas riigisekretär 26. septembril 2014. a⁷, kutsudes selle töös osalema AVP ümarlaua nimetatud seitse valitsusvälist partnerit ja viie ministeeriumi kantslerid. Koordineeriva kogu valitsusväliste partnerite valiku korraldas AVP ümarlaud, valides vabähenduste esindajad AVP koordineerivasse kogusse AVP tegevuskava rakendamise ajaks. AVP ümarlaud korraldas selleks eraldi konkursi ja otsustas valitsusväliste partnerite valiku 25. augustil 2014. a toimunud koosolekul, nimetades 7 esindajat: Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Eesti Koostöö Kogu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Ametiühingute Keskliit, AVP Ümarlaud/Avatud Eesti Fond, e-Riigi Akadeemia, Poliitikauringute Keskus Praxis. Kogu ülesandeks on tegevuskava elluviimise koordineerimine, soovitude andmine tegevustega seotud osalistele, partnerlusega seotud otsuste langetamine, tegevuskava elluviimisele hinnangu andmine ning Eesti avatud valitsemise partnerluses osalemise eesmärkide ja tegevuste laialdane kajastamine. AVP koordineeriv kogu on regulaarselt kooskäiv koostööformaad, mis on kohtunud igal 2.-3. kuul.

Tegevuskava kinnitamise järel keskenduti esmalt tegevuskavas kavandatud [tegevuste sisustamisele](#). AVP 2014–2016 tegevuskava hõlmas kuus lubadust kolmes prioriteetsuunas, kuid mitmed tegevused olid määratletud üldsõnaliselt. Tegevuste kokkuleppimise pädevus anti AVP koordineerivale kogule, et tulenevalt probleemikirjeldustest ja määratletud tegevussuundadest leppida partneritega koostöös kokku ühene arusaam edasistest sammudest tegevuskava lubaduste täitmiseks. AVP koordineeriva kogu esimesel kohtumisel 14. novembril 2014. a lepitati kokku, et iga tegevuse eest vastutaja kutsub kokku huvitatud osalised, et täpsustada väljapakutud tegevuse tausta, eesmärki, ulatust, võimalikke koostööpartnereid, seost teiste tegevustega, tegevusega seotud verstaposte, tulemuslikkuse hindamise indikaatoreid ja rahalisi allikaid. Ajavahemikus detsembrist 2014 kuni aprillini 2015 korraldati partneritega kohtumisi AVP tegevuskavas kavandatud tegevuste sisuliseks lahtimõtestamiseks ja nende tegevuste raames konkreetsemate tööde kavandamiseks. Iga tegevuse kohta koostatud kirjeldus esitati AVP koordineerivale kogule heakskiitmiseks ning avaldati avalikkusele veebis. Viimase kolmandiku tegevuste lahtikirjutused kiideti AVP koordineerivas kogus heaks 2. juunil 2015. a.

---

⁵ Independent Reporting Mechanism, <http://www.opengovpartnership.org/independent-reporting-mechanism>

⁶ <http://www.opengovpartnership.org/country/estonia/irm>

⁷ <https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/organisatsioon/failid/AVP/rs1437.pdf>

2016. aasta alguses laiendasime oluliselt partnerluses osalevate osapoolte ringi, kutsudes partnerlusega ühinema ka parlamendi ja kohalike omavalitsuste tasandi esindajaid, et ühiselt panustada avatuse suurendamiseks avaliku võimu teostamisel. Laiendasime ka AVP koordineeriva kogu pädevust, andes kogule 2016–2018 tegevuskava koostaja rolli. Kolmandaks, tõime sisulised arutelud konkreetsete tegevuste üle, mida täpselt ette võtta tegevuskavas antud lubaduste täitmiseks, juba tegevuskava koostamise perioodi, et jätta kogu tegevuskava rakendamise aeg juba tegevuskava koostamise ajal kokkulepitud tegevuste elluviimiseks alates tegevuskava kinnitamisest.

3. TEGEVUSKAVA LUBADUSTE ELLUVIIMINE

Tegevuskava keskendub kolmele prioriteetvaldkonnale: kodanikke kaasava ja avatud poliitikakujundamise protsessi edendamine, riigieelarve ja finantsjuhtimise läbipaistvuse suurendamine, kodanikust lähtuvate avalike teenuste arendamine.

Poliitika kujundamisel osalemiseks on oluline teada, kuidas poliitikakujundamise protsess toimib ja millised on võimalused selles osaleda ning vaja on oskust neid võimalusi kasutada. Avatud ja kaasavama poliitikakujundamise protsessi edendamiseks parandatakse osalemiseks vajaliku info kättesaadavust ja osalemise võimalusi ning panustatakse nii valitsusasutuste kui ka valitsusväliste partnerite suutlikkuse suurendamiseks koostööd teha, osalisi kaasata ja poliitikakujundamisel osaleda. Riigid haldavad suurt osa rahvuslikust rikkusest, suunates seda ühiskonna heaolu suurendamiseks, mistõttu on oluline selle kasutamise selgus ja läbipaistvus. AVP tegevuskava teise prioriteedina parandatakse riigi finantsjuhtimise läbipaistvuse suurendamiseks avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust. Avaliku võimu teostamine on kodanikele vahetumalt nähtav avalike teenuste kaudu, mistõttu on oluline pidevalt neid teenuseid arendada, et need võimalikult hästi vastaksid kodanike ootustele ja oleksid mugavad kasutada. Tegevuskava kolmas prioriteet jätkab teenuste arendamisel kodanikeseksuse suurendamisele suunatud tegevusi, tõstmaks avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti ning riigi tegevusest tekkivale infole ligipääsu avaandmete kaudu ja toetades avaandmete laialdasemat kasutamist.

Tegevuskavas anti kuus lubadust, kuidas neis prioriteetsetes valdkondades avatud valitsemise põhimõtteid rakendada, ja kavandati kokku 23 tegevust antud lubaduste elluviimiseks. AVP tegevuskava 2014–2016 prioriteetvaldkonnad ja lubadused:

Kodanikke kaasav ja avatud poliitika-kujundamise protsess	<ul style="list-style-type: none"> Parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust Parandada osalemisvõimalusi poliitikakujundamise protsessis Tõsta valitsusasutuste ja valitsusväliste partnerite suutlikkust koostööd teha, huvirühmi kaasata ja osaleda
Läbipaistev riigieelarve ja finantsjuhtimine	Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust
Kodanikust lähtuvad avalikud teenused	Tõsta avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti

Pikk konsultatsiooniperiood tegevustele täpsema sisu andmiseks vähendas märgatavalt tegevuste elluviimise aega, kuna viimane kolmandik tegevusi lepitati kokku aasta pärast tegevuskava kinnitamist (kui pool rakendusperioodist oli juba möödunud). Vaatamata pingelisele ajakavale on kokkuvõttes kõigi lubaduste täitmiseks kavandatud 23 tegevusest elluviidud 20 tegevust. Kahe tegevuse elluviimine on edasi lükkunud ja ühe elluviimisest otsustati planeeritud kujul loobuda, sest need osutusid algselt eeldatust aja- ja ressursimahukamaks.

AVP koordineeriva kogu 21. septembri 2016. a otsusest lähtuvalt on lihtsustatud aruande vormi. Võrreldes tegevuskavas toodud tegevuste kirjeldustega, mis olid sageli ennekõike probleemikirjeldused, on aruandes keskendutud nende raames elluviidud konkreetsetele tegevustele ja nende tulemustele. Aruandest on välja jäetud laiemaid riske-mõjusid puudutav, kuna tegevuskava piiratud rakendusperiood ei võimalda tegevuste mõju hinnata.

I PRIORITEETVALDKOND:

Kodanikke kaasav ja avatud poliitikakujundamise protsess

Prioriteedi raames antud lubaduste eesmärk on parandada kodanike poliitikakujundamise protsessi kaasamist ning muuta valitsuse tegevust läbipaistvamaks ja avatumaks. Esimene lubadus on suunatud poliitikakujundamise protsessis osalusvõimaluste kohta info kättesaadavuse parandamisele ja osalemiseks seeläbi paremate eelduste loomisele. Teine lubadus keskendub koostööprotsessile nii poliitikakujundamises kui ka õigusloomes osalemise kultuuri parandamiseks. Kolmanda lubaduse kaudu on eesmärgiks seatud eri osaliste – nii valitsusasutuste kui ka valitsusväliste partnerite – poliitikakujundamise protsessis osalemise võimekuse ja oskuste parandamine. Kaasava ja avatud poliitikakujundamise protsessi prioriteedi lubadused moodustavad terviku, mille kõik kolm lubadust on suunatud AVP põhiväärtuste – läbipaistvuse, vastutuse ja kaasava otsustamise – edendamisele.

Lubadus 1: Parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust

Üks olulisemaid eesmärke on parandada valitsuse plaanide kohta info kättesaadavust, mis võimaldaks paremat osalemist, ühendades e-kanaleid vastavalt eelnevalt kindlaks tehtud probleemidele ja lähtudes kasutajamugavusest. Inimestel peab olema võimalik jälgida oma osalusvõimalusi erinevates menetlustes ning seeläbi osaleda senisest rohkemates menetlusetappides.

Tegevus 1.1.

Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessist parema ülevaate andmine, selle selgitamine ja visualiseerimine ning osalemisvõimaluste kirjeldamine

Staatus, tähtaeg | Elluviidud, september 2015

Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: Justiitsministeerium, AVP ümarlaud
Eesmärk	Hea poliitikakujundamise juurde kuulub võimalus selles igapäevael osaleda. Eestis on arendatud terve rida häid IT-lahendusi ja praegu seisame eri kanalite paljususe ees, kus on vaja tervikpilti, et selles võimaluste paljususes orienteeruda. Tegevuse eesmärgiks on lihtsasti arusaadavalt anda terviklik ülevaade ja selgitada, kuidas poliitikaid kujundatakse ja seaduseelnõusid ette valmistatakse ning millised on valitsusväliste osaliste võimalused nendes protsessides osaleda.
Sisu	Andmaks tervikpildi selle kohta, kuidas poliitikaid kujundatakse ja seaduseelnõusid ette valmistatakse, kirjutada lahti poliitikakujundamise ja õigusloome protsess ning kirjeldusega paralleelselt tuua välja, millised on osaliste võimalused nendes protsessides osaleda ja esitada otselõngid kanalitele, mille kaudu seda realselt teha. Selleks kavandati lahti kirjutada poliitikakujundamise ja õigusloomeprotsess ning avaldada protsesside selgitus valitsus.ee lehel.
Tulemused	Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessi visualiseerimine ja selgitamine: 1) Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessi visualiseering ja seletus on partneritega koostöös välja töötatud. Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessist on antud visualiseeritud ja seletusega ülevaade, milles on kirjeldatud ka poliitikakujundamisel osalemise võimalused 2) protsesside visualiseering koos selgitustega on avaldatud Riigikantselei veebilehel https://riigikantselei.ee/et/poliitikakujundamise-ja-oigusloome-protsess 3) Poliitikakujundamise ja õigusloome protsessi visualiseering on lingitud valitsusveebi loodud uude alajaotusesse „kaasamine, osalemine“. Lihtsasti arusaadavalt on antud terviklik ülevaade ja selgitatud, kuidas poliitikaid kujundatakse ja seaduseelnõusid ette valmistatakse ning millised on valitsusväliste osaliste võimalused nendes protsessides osaleda. Tegevused panustavad valitsusväliste partnerite ja kodanike teadlikkuse suurendamisse poliitikakujundamise protsesside toimimisloogikast ja neis osalemise võimalustest. Selle kaudu on loodud paremad eeldused osalusvõimaluste kasutamise aktiivsuse suurenemiseks ja huvitatud osaliste osalemiseks poliitikate kujundamisel.
Jätkutegevused	Ministeeriumide veebidesse luuakse sarnased kaasamise rubriigid, et pakkuda kodanikele ülevaadet ministeeriumides ettevalmistatavate poliitikamuudatuste kohta, tuues paralleelselt ka info osalemisvõimaluste kohta, et vastava valdkonna poliitikakujundamises osaleda.

Tegevus 1.2.

E-osalemise kanalite edasiarendamine kasutajale mugavamaks, võimaluse korral omavaheline integreerimine, potentsiaalsete kasutajate teavitamine e-osalemise kanalite võimalustest

Staatus, tähtaeg	Elluviidud, oktoober 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium,

	Poliitikauuringute Keskus Praxis, ettevõtte Pulse
Eesmärk	<p>Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus e-osaluskeskkond osale.ee ei täida eesmärki toimida peamise e-osaluskeskkonnana (vähe avalikke konsultatsioone, vähe liiklust ja tehniliselt aegunud), samas kui eelnõude infosüsteem (EIS), mis on keskne eelnõusid eri etappides (sh avalik konsulteerimine) sisaldav keskkond, on kasutajatele ebamugav.</p> <p>Tegevuse eesmärgiks oli esmalt välja selgitada, miks osale.ee kanal ei tööta peamise e-osaluskeskkonnana, seejuures pidades silmas võimalust, et kasutatakse alternatiivseid kanaleid seisukoha väljendamiseks (sh EIS), ja pakkuda välja analüüsile tuginev visioon praeguste probleemide lahendamiseks.</p>
Sisu	<p>Eesmärgini jõudmiseks lepiti kokku, et vajalik on kasutajauuringu tegemine, visiooni väljatöötamine ja vajaduse korral vastavate arenduste tegemine.</p> <p>Kasutajaanalüüsist ja e-osaluskeskkondade visioonist tulenevalt selgus, et otstarbekam on edasi arendada keskset eelnõude menetlemise süsteemi EIS, mille kasutajasõbralikkuse paranemine loob paremad eeldused osalusvõimaluste kasutamise suurenemiseks. Lähtuvalt e-osaluskeskkondade kasutajakogemuse analüüsist ja sellele tuginedes tehtud otsustest on tehtud EISi kasutajamugavust suurendavad arendused.</p>
Tulemused	<p>1) Viidi läbi kasutajamugavuse analüüs, et välja selgitada, miks e-osaluskeskkond osale.ee ei toimi peamise e-osaluskeskkonnana. Kuna osalusveebi kasutamise lähimaks alternatiiviks on saada ülevaade avalikule konsultatsioonile esitatud eelnõudest eelnõude infosüsteemi kaudu, võeti vaatluse alla ka selle kanali kasutamine ja analüüsiti, millised on eelnõude infosüsteemi EIS kasutajamugavuse suurendamise võimalused. Valmis e-osaluskeskkondade kasutajakogemuse analüüs ja visioon e-osaluskeskkondade arenguks.</p> <p>2) Lahendusvõimaluste väljaselgitamine ja lahendustee otsustamine. Analüüsi osana valmis visioon e-osaluskeskkondade arenguks. Sellele tuginedes otsustas AVP koordineeriv kogu, et tuleb keskenduda EISi edasiarendamisele, et suurendada selle kasutajamugavust, sh parandada EISi otsingu- ja teavitusvõimalusi, väljanägemist, selgitavaid tekste.</p> <p>3) Arendustööde tegemine. Vastavalt telliti eelnõude infosüsteemis kasutajamugavuse suurendamiseks uuendusi ja täiendusi, mis lihtsustavad EISi kasutamist ja selles orienteerumist, samuti EISi otsingu ja teavituse funktsionaalsust, abiinfo rubriiki.</p>
Jätkutegevused	<p>Antud tegevuse raames tehtud eelnõude infosüsteemi arendused kuuluvad ühe osana eelnõude infosüsteemi arenduste paketti, millega parandatakse nii süsteemi kasutajamugavust (tegevus 1.2), poliitikakujundamise varases etapis info kättesaadavust (tegevus 2.1) kui ka poliitikakujundamise tulemustest tagasiside andmise ja teavitamise võimalusi (tegevus 2.4).</p> <p>Neid arendusi tuleks käsitleda tervikuna, mis toetavad keskse ja avaliku eelnõude menetlemise infosüsteemi edasiarendamist nii mugavamaks kui ka osalemist toetavaid rohkemaid funktsioone integreerivaks keskkonnaks.</p>

<i>Tegevus 1.3.</i> Uues valitsusveebis kaasamise rubriigi täiendamine, ministeeriumide kaasamisalase info ja selle esitlemisviisi standardimine	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuli 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: kõik ministeeriumid, huvitatud partnerid
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on parandada valitsuse plaanide kohta info kättesaadavust, mis võimaldaks paremat osalemist, ühendades e-kanaleid vastavalt eelnevalt kindlaks tehtud probleemidele ja lähtudes kasutajamugavusest. Inimestel peab olema võimalik jälgida oma osalusvõimalusi erinevates menetlustes ning seeläbi osaleda senisest rohkemates menetlusetappides.
Sisu	Vabariigi Valitsuse veebileht (valitsus.ee) peaks saama kohaks, mis annab ülevaate kaasamise protsessist. Sinna koondub ministeeriumide kaasamise teemaline info ning sealt avaneb ligipääs ka välisesse e-demokraatia keskkondadesse: valitsus.ee lehele ning ministeeriumide veebidesse tuleb uus alajaotus kaasamine. Valitsusportaali üks alustalasid on standarditud infoarhitektuur ja kasutajamugavus ning kaasamise alajaotuse loomisega muudame osalemise info ühetaoliselt kättesaadavaks.
Tulemused	Valitsusportaali kaasamise alajaotuse infoarhitektuur ja kujundus on välja töötatud. Valitsus.ee ja Riigikantselei veebilehele on loodud uus rubriik „kaasamine, osalemine“, milles on selgitatud, mida tähendab kaasamine, kuidas otsustusprotsess toimib, kust saada infot ja kuidas saab osaleda valitsuse poliitika kujundamisel ja õigusloomes. Lehega on lingitud poliitikakujundamise ja õigusloome protsessi kirjeldus (tegevus 1.1), millega on loodud terviklik ülevaade sellest, kuidas toimub poliitika kujundamine ja õigusloome, ning toodud ka neis osalemise võimalused, kuidas ja milliste toetavate kanalite kaudu saavad kodanikud neis kaasa rääkida. Valitsusveebis pakutav kaasamise tervikpilt suurendab poliitikakujundamise protsessi arusaadavust ja pakub otselinke, kuidas huvitatud osalised saavad poliitikakujundamisse panustada.
Jätkutegevused	Järgmises etapis luuakse tehtud töö põhjal eraldi kaasamise ja osalemise alajaotused ka ministeeriumide veebi ning analüüsitakse, kas ja millist informatsiooni automaatselt kuvamist ministeeriumide, eelnõude infosüsteemi ja valitsuse veebi vahel rakendada.

<i>Tegevus 1.4.</i> Ühtse vormi väljatöötamine märgukirjade, selgitustaotluste ja teabenõuete esitamiseks avaliku võimu asutustele eesti.ee portaali kaudu	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, jaanuar 2016
Vastutaja ja partnerid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartnerid: Andmekaitse Inspektsioon, Siseministeerium, Riigi Infosüsteemi Amet, Kaitseressursside Amet, Eesti Linnade Liit, avaliku sektori asutused
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus teabevärvas eesti.ee on erinevatel riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustel avaldatud märgukirjade, selgitustaotluste ja teabenõuete esitamiseks erineva andmekoosseisu ja

	kujundusega vormid. Samas reguleerib nende dokumentide esitamist avaliku teabe seadus, märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus. Eesmärgiks on vormide andmekoosseis ühtlustada.
Sisu	Ühtlustatud vorm märgukirja, selgitustaotluse ja teabenõude esitamiseks teabevärava eesti.ee keskkonnas.
Tulemus	1) Valmis märgukirja, selgitustaotluse ja teabenõude prototüüp ning toimus testimine, mille tulemused kinnitasid, et mõistlik on luua üks vorm, ühtne vorm peaks olema kuvatud asutuste veebidesse. 2) Teise etapina viidi ellu e-vormide ühtlustamise projekt, kus vaatluse all olid eesti.ee teenuse „Ametlikud vormid“ e-vormid ning samuti ühtne teabenõude, märgukirja ja selgitustaotluse prototüüp. Selle raames töötati välja e-vormide ühtlustatud mudel koos reeglite ja ettepanekutega ning ühtlustatud mudel andmeväljade vastavuse kirjeldusest riigi infosüsteemis olevate andmetega (sh DVK). 3) Kolmandas etapis ühtlustati vormid teabeväravas eesti.ee. Senise 14 e-vormi asemel on nüüdsest 1 vorm (avaliku sektori asutused).
Jätkutegevused	Ühtlustatud e-vormide rakendamine koostöös osalistega ja vastavalt kokkulepitud tegevuskavale (sh ühtlustatud vormide loomine uude e-keskkonda, juhendite testimine, ajakohastamine, ühtlustatud e-vorme kasutavate asutuste arvu suurendamine). E-vorme kasutavate asutuste arvu suurendamine (praegu 144 avaliku sektori asutust). E-vormide praeguse arvu (143 nimetusega) vähendamine ca 40–50-ni teabeväravas eesti.ee.

Lubadus 2: Parandada poliitikakujundamise protsessis osalemise võimalusi

Antud lubaduse eesmärgiks on tuua osalemisvõimalus poliitikakujundamise tsüklis varasemaks, anda lihtsasti arusaadavalt terviklik ülevaade poliitikakujundamise protsessi loogikast ja selles osalemise võimalustest, avaldada info selle kohta, kus ja millal mõnd olulise otsuse eelnõu ette valmistama hakatakse, luua võimalused selliste plaanide aruteluks ja jätkuvalt arendada ministeeriumide praktikat informeerida huvipooli konkreetsetest algatustest võimalikult varakult. Lubadus on suunatud AVP põhiväärtuste – kaasava otsustamise, vastutavuse ja läbipaistvuse – edendamisele.

<i>Tegevus 2.1.</i>	
<i>Poliitikakujundamise varases etapis info kättesaadavaks tegemine nii menetluse kui ka osalusvõimaluste kohta</i>	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, oktoober 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: ministeeriumid, vabäühendused
Eesmärk	Uuringutest on välja tulnud, et ministeeriumid kaasavad huvirühmi ja avalikkust poliitikakujundamise liiga hilistes etappides, kus tihti esitletakse juba valmis eelnõu, mille puhul põhimõtete arutelu ei ole enam võimalik. Tegevuse eesmärgiks on parandada huvirühmade ja avalikkuse võimalusi poliitikakujundamise varases etapis kaasa rääkida. Selleks on vaja kättesaadavaks teha info selle kohta, kui riigiasutus alustab mõne eelnõu ettevalmistamist.

Sisu	Selleks, et tuua osalemisvõimalus poliitikakujundamise tsüklis varasemaks, tuleb a) hästi ja ülevaatlikult kättesaadavaks teha osalemise eelduseks olev info selle kohta, kus ja millal mõnd olulise otsuse eelnõu ette valmistama hakatakse; b) luua võimalused selliste plaanide aruteluks; c) jätkuvalt arendada ministriumide praktikat oma praeguseid partnereid ja potentsiaalseid huvipooli informeerida konkreetsetest algatustest pigem varem kui hiljem. Tegevus- ja tööplaanid on juba olemas, osas ministriumides korraldatakse ka regulaarseid arutelusid, pakutakse teadmiste- oskuste õpet.
Tulemused	Konkreetsena lahendusena, kuidas nii menetluse kui ka osalemisvõimaluste info kättesaadavust veelgi parandada, otsustati EISI kui keskse eelnõude menetlemise süsteemi edasiarenduse kasuks, millega EISI luuakse võimalus iga eelnõu menetlemise alguses, kestel või järel lisada teavitusi. EISI luuakse teavituse funktsioon, mille kaudu saab poliitikakujundamise varases etapis teha avalikkusele kättesaadavaks teave eelnõu või muu küsimuse väljatöötamise alustamise, selle menetluse ja selle väljatöötamises osalemise võimaluste kohta. Arutelud osalistega sisulise lahenduse üle on peetud. Väljapakutud lahendus on kiidetud heaks AVP koordineerivas kogus ning õigusloomejuhtide ümarlauas. Arendustööd on tehtud. Paranevad huvirühmade ja avalikkuse võimalused poliitikakujundamise varases etapis kaasa rääkida, sest paraneb info kättesaadavus poliitikakujundamise varases etapis nii menetluse kui ka osalusvõimaluste kohta.
Jätkutegevused	Poliitikakujundamise, õigusloomeprotsessi ja osalusvõimaluste paranemine AVP 1. lubaduse tegevuste tulemusena, kus on kombineeritult edendatud nii poliitikakujundamise protsessi toimimist kui ka praktilisi töövahendeid erinevate osaliste osalemise ja kaasatuse tugevdamiseks poliitikakujundamisel. AVP 2016–2018 tegevuskavas on jätkutegevusena kavandatud EISI loodud teavitusetapi praktika juurutamine, et inimestel oleks võimalik saada infot poliitikakujundamises varasemaks osalemiseks.

<i>Tegevus 2.2.</i> <i>Selliste algatuste edendamine, mis võimaldaksid arutelu põhimõtteliste valikute üle poliitikakujundamise varases faasis</i>	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuni 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: kõik ministriumid, huvirühmade esindajad
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on luua paremad võimalused eeskätt valitsusväliste osalistele poliitikavalikute arutellu sekkumiseks.
Sisu	Poliitikakujundamise varases faasis arutelu põhimõtteliste valikute üle paremate võimaluste loomiseks laiendada poliitikavaldkondades roheliste ja valgete raamatute ning kontseptsioonide kasutamise praktikat.
Tulemused	Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm suunab poliitikakujundamise varases faasis kasutama enam nii rohelisi ja valgeid raamatuid kui ka kontseptsioone. Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm näeb ette 20 kontseptsiooni, 3 rohelise raamatu ja 2 valge raamatu väljatöötamist. 2016.

	aastal lisati tegevusprogrammi täiendavalt 7 kontseptsiooni väljatöötamine. Poliitikakujundamise varases faasis põhimõtteliste valikute üle arutelu praktika laieneb. Tugevdada poliitikakujundamise varases faasis osaliste põhimõtteliste valikute arutellu kaasamise praktikat.
Jätkutegevused	Täiendavalt toetatakse Sotsiaalfondi meetmest „Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine“ analüüside tegemist ning osaliste poliitikakujundamises osalemis- ja kaasamissuutlikkuse suurendamist. (tegevus 2.5).

<i>Tegevus 2.3.</i> Soovitus langetada olulised eelarve- ja maksupoliitilised otsused kevadel koos eelarvestrateegiaga	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuli 2015
Vastutaja ja partnerid	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: Maksu- ja Tolliamet, ministeeriumid
Eesmärk	Maksupoliitiliste muudatuste rakendamiseks on vaja planeerida enam aega, et võimaldada sisukamat arutelu muudatuste eelnõu üle ja suurendada muudatustega kohanemiseks vajalikku aega. Riigieelarve seaduse mõtte kohaselt teeb Vabariigi Valitsus vajaduse korral maksumuudatuste ettepanekud paralleelselt riigi eelarvestrateegia ettevalmistamisega iga aasta aprillis (Riigikogu korraliste valimiste aastal mais) ning Riigikogu menetleb need võimaluse korral enne suvepuhkusele minekut. Kui sellest lähenemisest kinni pidada, jääb Riigikogu otsuse ja muudatuse jõustumise vahele üldjuhul rohkem kui pool aastat.
Sisu	Parandada riigirahanduse läbipaistvust, riigieelarve pikemat planeerimist ja maksupoliitika ennustatavust. Maksumuudatuste ettepanekud teeb Vabariigi Valitsus paralleelselt riigi eelarvestrateegia ettevalmistamisega iga aasta aprillis (Riigikogu korraliste valimiste aastal mais) ning Riigikogu menetleb need võimaluse korral enne suvepuhkusele minekut.
Tulemused	19.02.2015 võeti vastu maksukorralduse seaduse täiendamise seadus, mille kohaselt peab maksuseaduse, samuti selle muudatuse vastuvõtmise ja jõustumise vahele üldjuhul jääma vähemalt kuus kuud. Pikem aeg maksupoliitiliste muudatuste rakendamiseks võimaldab sisukamat arutelu muudatuste eelnõu üle ja kohanemist muudatustega. Selle kaudu suureneb eelarve koostamise kvaliteet, sh majandusprognoosi täpsus, ning see võimaldab ministeeriumidel täpsemalt planeerida vastava eelarveaasta tegevusi ja ressursse.

<i>Tegevus 2.4.</i> Poliitikakujundamise tulemustest parema tagasiside andmiseks erinevate võimaluste ja meetodite tutvustamine valitsusasutustele, nende kasutuselevõtt	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, oktoober 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: kõik ministeeriumid
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on aidata kaasa praktika levikule, et poliitikakujundamises osalenutele tutvustatakse nende arvamuste või seisukohtade arvestamist või mitteamestamist ning vastava otsuse tagamaid

	õigeaegselt ja piisava põhjalikkuse ja selgusega.
Sisu	Poliitikakujundamise tulemustest parema tagasiside andmiseks on vajalik kaasamistulemuste kokkuvõtte avaldamine. Praktika süsteemsuse tugevdamiseks peeti otstarbekaks vastavad kokkuvõtted avaldada EISis.
Tulemused	Tehti EISi arendus, millega loodi EISi võimalus lisada eelnõu toimikusse avaliku konsultatsiooni kokkuvõtted ja teha teisi vajalikke teavitusi. Arutelud osalistega sisulise lahenduse üle on peetud. Arendustööd on tehtud. Kaasamistulemuste kokkuvõtete avaldamine aitab kaasa kaasamise tulemuste kohta tagasiside andmise praktika paranemisele.
Jätkutegevused	Poliitikakujundamisega tegelevate ametnike kaasamisalaste oskuste arendamiseks viiakse läbi koolitused, sh eesmärgiga parandada poliitikakujundamise protsessis tagasiside andmise kvaliteeti. Tulenevalt Eesti EL eesistumise varasemaks nihkumisest on teiste koolitusprogrammide elluviimine edasi lükkunud.

<i>Tegevus 2.5.</i> Struktuurifondidest rahastatavatele kaasamisprojektidele sisu andmine ja nende elluviimine koostöös vabäühendustega	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuni 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: riigiasutused, vabäühendused
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on parandada poliitikakujundamise kvaliteeti, toetades osaliste poliitikakujundamisel osalemise ja kaasamise suutlikkuse suurendamist ning kaasamispraktika tugevdamist. Kaasamise muutumine süsteemseks poliitikakujundamise osaks parandab poliitikakujundamise kvaliteeti.
Sisu	Kaasamise süsteemsuse toetamine, pakkudes lisarahastusvõimalusi osaliste osalemis- ja kaasamissuutlikkuse suurendamiseks.
Tulemused	Kaasamisprojektide elluviimiseks lisarahastusvõimaluste tingimuste kindlaksmääramine, konsulteerides ettevalmistamisel nii valitsus- kui ka valitsusväliste partneritega, mille tulemusena otsustati toetada 3 tüüpi tegevussuundi: a) uute kaasamisalaste lahenduste katsetamine; b) riigi kaasamispoliitika arendamine; c) vabäühenduste poliitikakujundamises osalemise võimekuse arendamine. Otsustati moodustada nõuandvas rollis projektide valikukomisjon nii riigiasutuste kui ka valitsusväliste partnerorganisatsioonide esindajatest. Algatatud on 3 projekti, üks iga suuna alt. Suureneb kaasamispraktika süsteemsus, osaliste suutlikkus sisuliselt poliitikakujundamise protsessi panustada.
Jätkutegevused	Riigikantselei hallatavat rahastamismeedet jätkatakse samadel eesmärkidel ja prioriteetsuundades ka edaspidi. Eesmärgiks on lisaprojektide kaudu toetada uuenduslike lahenduste katsetamist ja osaliste võimekuse suurenemist.

<i>Tegevus 2.6.</i> Valitsusvälise internetipõhise arutelukeskkonna loomine, et võimaldada kodanikel algatada, kavandada, koostada ja seejärel digitaalselt allkirjastatuna esitada riigi- ja kohaliku võimu asutustele kollektiivseid märgukirju	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, märts 2016
Vastutaja ja partnerid	SA Eesti Koostöö Kogu Koostööpartnerid: Riigikantselei, Riigikogu Kantselei
Eesmärk	<p>Pakkuda kodanikele tegelik ja sisuline võimalus realiseerida oma õigusi Riigikogus 12. märtsil 2014 vastu võetud märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (518 SE) raames, luues kollektiivsete pöördumiste koostamise, nende üle arutlemise ja Riigikogule esitamise veebikeskkonna.</p> <p>Eesmärgiks on luua toimiv veebikeskkond, kus saab algatada arutelusid ühiskonnas olulistel teemadel, koosloome põhimõttel koostada avalikke pöördumisi, neile poolt- ja vastuhääli koguda, oma häält teisele isikule delegeerida, algatatud aruteludest kollektiivseid pöördumisi teha ning koos vähemalt 1000 digiallkirjaga pöördumised Riigikogule esitada, jälgida pöördumise menetlemist Riigikogus (protsessi ajatelg, vastused Riigikogust) ning saada Riigikogust pöördumisele vastus.</p>
Sisu	<p>Kollektiivsete pöördumiste koostamise ja parlamendile esitamise veebikeskkond www.rahvaalgatus.ee avanes märtsis 2016 SA Eesti Koostöö Kogu ja Riigikogu Kantselei koostöös. Koostöö Kogu jätkab veebikeskkonna haldamist, kasutajate ja tehniliste arenduste tagamist ning sihtrühmade teavitamist veebikeskkonnast ja rahvaalgatuse õigusest, kuid pikas plaanis soovib veebikeskkonna Riigikogu Kantseleile üle anda. Tulevikus tõenäoliselt suureneb kollektiivsete pöördumiste arv ning saab loomulikuks osaks parlamendi tööst, mistõttu on mõistlik tehniline pool (rahvaalgatusveeb) Riigikogu töökorraldusega ühildada.</p>
Tulemused	<p>Rahvaalgatusveebi tekkimise tulemusel on märgatavalt paranenud kodanike võimalus esitada parlamendile ettepanekuid ühiskonnaelu parandamiseks, seaduste muutmiseks või algatamiseks, nagu seda Rahvakogu protsessi üks ettepanek – seadustada rahvaalgatus – ette nägi.</p> <p>Rahvaalgatus.ee lehel saab iga kodanik end identifitseerides tõstatada ühiskondliku probleemi või küsimuse, pidada selle üle avalikku arutelu, algatada pöördumise koostamine Riigikogule, koguda valmis pöördumisele digiallkirju (ID-kaardi või mobiil-ID abil). Kui pöördumine kogub vähemalt 1000 allkirja, saab selle ühe klõpsuga Riigikogule edastada ning jälgida selle edasist menetlemist komisjoni(de)s ning Riigikogu vastust pöördumisele.</p> <p>Rahvaalgatusveeb on alles beetaversioonis ning selle mõju on veel liiga vara hinnata, eriti kuna suurem teavitustöö ja kriitilise massi kasutajaskonna tekitamine seisab alles ees. Kuigi rahvaalgatusveebi edukust ja mõju ei saa hinnata ainult statistikaga, räägib kasutajate hulk enda eest: september 2016 seisuga on platvormi külastanud ligi 45 000 unikaalset kasutajat, käivitatud on neli arutelu, toetusallkirju kogub viis algatust ning parlamenti on vähemalt 1000 allkirjaga saadetud kolm algatust.</p>
Jätkutegevused	Vastavalt paindliku ja jätkusuutliku IT-arenduse loogikale on järgmiseks

	<p>eesmärgiks saada rahvaalgatusveebile kriitiline mass kasutajaid. Alates sügisest 2016 hakkab Koostöö Kogu sihtrühmi (noored, muukeelsed mittekodanikud ja digivõimekad eakad) koostöös partnerorganisatsioonidega aktiivselt teavitama.</p> <p>Riigikogu Kantseleiga on käimas töö nende infosüsteemidega parema ühildamise nimel. Selgitatakse välja võimalusi rahvaalgatusveebi edasiarendamiseks kohalikule tasandile (seaduseelnõude algatamine 1% hääleõiguslike elanike poolt) koostöös VOLIS-infosüsteemi haldaja ja katseomavalitsustega ning valitsuse eelnõude infosüsteemi algatusetapiga ühildamiseks (koostöös Riigikantseleiga). Samuti tehakse rahvusvahelist koostööd Läti, Soome, Briti ja teiste maade esindajatega, kellel on kogemusi rahvaalgatusplatvormidega või huvi nende vastu.</p>
--	--

Lubadus 3: Tõsta valitsusasutuste ja valitsusväliste partnerite suutlikkust koostööd teha, huvirühmi kaasata ja osaleda

Lubadus lähtub vajadusest toetada valitsusametnikke, kelle jaoks kaasamine pole igapäevane, tööriistadega, mis võimaldaksid iseseisvalt läbi töötada kaasamise protsessi võtmeküsimused. Siia kuuluvad hea praktika talletamine, kogemustevahetus ja õppimine, partnerite suutlikkuse suurendamine. Lubadus on suunatud AVP põhiväärtuste – kaasava otsustamise ja vastutavuse – edendamisele.

<p><i>Tegevus 3.1.</i> <i>Kaasamis- ja osalusmeetodite ja parima praktika kättesaadavaks tegemiseks juhtnööride andmine protsessi elluviijatele vastavalt poliitikakujundamise olukordadele (nt interaktiivne veebileht näidete-meetoditega)</i></p>	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuni 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: kõik ministriumid, vabäühendused
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on teha kaasamise osalistele lihtsasti kättesaadavaks teiste kogemus kaasamise meetodite ja näidete kohta, millest on võimalik õppida ja juhendada uute kaasamisprotsesside ettevalmistamisel. Selle eesmärgi saavutamiseks peeti oluliseks kaasamis- ja osalemismeetodite tutvustamist ja kogemustevahetust.
Sisu	Algselt kavandatud interaktiivse netilehe loomise ideest loobuti, kuna ühelt poolt on see väga ressursimahukas (sh ülevalhoidmine ja pidev uuendamine) ning teiselt poolt peeti olulisemaks pigem panustada heade praktikate sündimise toetamisele.
Tulemused	Kogemuste jagamise ja heade praktikate tutvustamisega tegeldakse eri võrgustike kaudu (nt kaasamiskoordinaatorite võrgustik). Kaasamispraktika järelevalvega tegeleb Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni rakendamise (EKAK) valitsuskomisjoni juurde moodustatud järelevalve töörühm, mis analüüsib probleeme kaasamispraktikas. Nende tegevustega panustame kaasamise ja osalemise praktika kvaliteedi paranemisse. EKAK järelevalve töörühma töö ei ole samas praktikas kujunenud selliseks, nagu esialgu plaaniti – vabäühendused ja avaliku sektori asutused ei ole tulnud kaasa üleskutsega esitada ametlik kaebus

	<p>partneri kohta, juhul kui leitakse, et on eksitud EKAKi põhimõtete järgimise vastu. 2015. aasta jaanuaris toimunud Vabariigi Valitsuse ja kodanikuühenduste esindajate ühiskomisjonis esitas Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit 2014. aasta kokkuvõtte ning pakkus välja, et kui pöördumisi EKAKi põhimõtete riivete kohta ei ole ega tule, on komisjoni ülesanne võtta ise silma jäänud juhtumid arutelu alla. 2015. aasta vältel analüüsiti kolme kaasust, mille põhjal anti edasi soovitusel kaasamise parandamiseks.</p>
--	---

<p><i>Tegevus 3.2.</i> Sotsiaalpartnerite ja teiste vabakonna ühenduste võimekuse suurendamine selleks, et nad suudaksid avalikku poliitikat paremini analüüsida ja kaasata oma liikmesorganisatsioone avalikku poliitikat puudutavate seisukohtade väljatöötamisse</p>	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuni 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: Siseministerium, Eesti Mittetulundusühenduste ja Sihtasutuste Liit, Eesti Ametiühingute Keskliit, Eesti Töandjate Keskliit
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on tugevad esindusorganisatsioonid, kes on poliitikakujundamises võimekad osalejad. Selleks toetatakse sotsiaalpartnerite ja teiste vabakonna ühenduste võimekuse suurendamist poliitikakujundamisel osalemiseks.
Sisu	Ministeriumide ja kodanikuühenduste partnerlussuhetes strateegilise partnerluse vormide ühtlustamine ning poliitikakujundamise protsessis vabaihenduste osalemise võimekuse suurendamiseks.
Tulemused	<p>1) Siseministerium on välja töötanud strateegilise partnerluse kontseptsiooni.</p> <p>2) Vabaihenduste poliitikakujundamises osalemise suutlikkuse suurendamiseks on Riigikantselei eestvõttel ellu viidud vabaihenduste juhtide arenguprogramm. Käimas on vabaihenduste arenguprogrammi elluviimine, millega pakutakse vabaihendustele 2-aastast terviklikku tugiprogrammi vabaihenduste huvikaitseprotsesside elluviimisel. Programm hõlmab nii individuaalset kui ka grupinõustamist, teadmiste- oskuste õpet, mentorlust kogu protsessi vältel.</p> <p>3) Eesti Ametiühingute Keskliidu (EAKL) võimekuse suurendamiseks on tehtud EAKLi ja haruliitude haldussuutlikkuse uuring, mis andis olulise alusinfo katusorganisatsiooni arenguplaanide tegemiseks. Arendamisel on infosüsteem, mis annab EAKLile ja haruliitudele paremad võimalused seadusloome partneritena toimida ja ettepanekuid koguda. EAKL tegutseb aktiivselt uute sektorite EAKLliga liitumise nimel. Alustatud on EAKLi koolitussüsteemi arendamisega. Koostöös haruametiühingutega on alustatud sektoritaseme kohtumisi töandjate esindajatega.</p> <p>4) Eesti Töandjate Keskliidu (ETKL) hinnangul on nende analüütiline võimekus paranenud, mida kinnitab mõjuanalüüsi kujunemine keskliidu töö orgaaniliseks ja loomulikuks osaks. Majandus- ja rahandusotsuste tegemiseks annavad nad poliitikakujundajatele ja ka avalikkusele tagasisidet töandjate ootuste kohta, milleks tellitakse, avaldatakse ja kommenteeritakse regulaarselt (4 korda kvartalis) Eesti</p>

	<p>Konjunktuuriinstituudi uuringuid. 2015. aasta lõpuks on tellitud ja avaldatud 5 uuringut.</p> <p>ETKLi hinnangul on märgatavalt paranenud liikmete kaasamine: üle on vaadatud keskliidu sisemised tööprotsessid poliitikakujundamises osalemiseks, info talletamiseks ja liikmetega jagamiseks. Loodud ja käivitatud on 4 valdkondlikku töörühma, toimunud on kohtumised ja arutelud (mh on töörühmade ühe töö tulemuseks 2014. aasta sügisel välja antud tööandjate manifest). Keskliidu töötajad ja erialaliitude võtmetöötajad on saanud praktilist koolitust kaasamise protsessidest ja koostööskustest, oskavad koostada kaasamise kava ja oma seisukohti mõjusalt viisil esitada. Otseselt kaasamise seirega alustatakse 2016. aastal. 2015. aastal korraldas ETKL liikmete seas küsitluse uurimaks, kui kaasatuna nad end tunnevad ja millistel teemadel tahaksid infot saada ja kaasa rääkida. Sellele tuginedes on loodud teemade kaupa infolistid.</p> <p>Nende tegevustega panustame läbimõeldumasse partnerluse riigiasutuste ja vabaihenduste vahel, mõjusamate koostöövormide ning paranenud vabaihenduste suutlikkuse panustada poliitikate kujundamisse.</p>
<p>Jätkutegevused</p>	<p>Teadlikkust „Ühenduste rahastamise juhendmaterjalist“ võib pidada heaks, kuid jätkuvalt on probleemne selle kasutamine. Seetõttu on oluline jätkata juhendmaterjali tutvustamise ning kasutamise populariseerimisega, mida Siseministerium jätkab 2016. ja 2017. aastal. Mitmes ministeeriumis on olemas valmisolek tegevustoetuste kordade ülevaatamiseks, kuid siiski ollakse ettevaatlikumad strateegilise partnerluse lepete sõlmimise kaalumisel.</p> <p>Riigikantselei hallatavat rahastamise meetodit eri osaliste poliitikakujundamises osalemise ja kaasamise suutlikkuse suurendamiseks jätkatakse samadel eesmärkidel ja prioriteetsuundades ka edaspidi. Eesmärgiks on lisaprojektide kaudu toetada uuenduslikke lahendusi ja osaliste võimekuse suurenemist.</p>

II PRIORITEETVALDKOND:

Läbipaistev riigieelarve ja finantsjuhtimine

Lubadus 4: Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust

Lubaduse eesmärgiks on muuta avaliku raha kasutamine läbipaistvamaks ja võimaldada raamatupidamise andmete avaandmetena kasutamist nii avalikkusel kui ka avalikul sektoril. Kogu valitsussektori finantsandmed avalikustatakse Riigiraha rakenduses kohalike omavalitsuste andmetega sarnaselt. Eesmärgiks on ka ennetada korrupsiooni, suurendades avalikku kontrolli omavalitsuste ja keskvalitsuse tehingupartnerite ja tehingutega seotud isikute avaldamise kaudu, samuti saada ülevaade riigieelarvest toetust saavatest vabaihendustest ja neile eraldatud rahalistest mahtudest. Lubadus on suunatud AVP põhiväärtuste – läbipaistvuse ja vastutavuse – edendamisele.

<i>Tegevus 4.1.</i> Riigiraha rakenduse edasiarendamine: keskvalitsuse, avalik-õiguslike isikute ja võimalikult suure osa valitsussektorisse kuuluvate muude üksuste raamatupidamise andmete lisamine kontoplaaniga nõutud detailsuses	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, veebruar 2016
Vastutaja ja partnerid	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: Poliitikauuringute Keskus Praxis, kodanikuühendused
Eesmärk	Muuta valitsussektorisse kuuluvate üksuste raha kasutamine läbipaistvamaks ja võimaldada raamatupidamise andmete avaandmetena kasutamist nii avalikkusel kui ka avalikul sektoril. Avalikustada valitsussektorisse kuuluvate üksuste raamatupidamise andmed kontoplaaniga nõutud detailsuses rakenduses Riigiraha.
Sisu	Valitsussektorisse kuuluvate üksuste raamatupidamise andmed kontoplaaniga nõutud detailsuses on rakenduses Riigiraha avalikustatud. Riigihanke lähteülesanne on koostatud, riigihange läbi viidud ja tööd tehtud.
Tulemused	Valitsussektori üksuste raamatupidamise detailsed andmed on avalikustatud ja lihtsasti ligipääsetavad Riigiraha rakenduses. Veebruarist kuni oktoobrini 2016. a on Riigiraha rakenduse veebilehte külastatud 8300 korral, sh 15% külastustest on tehtud välismaalt. Mitmed valitsussektorisse kuuluvad üksused on asunud aktiivselt kasutama Riigirahas olevaid andmeid ja analüüsivõimalusi valdkonna poliitikate kujundamiseks senisest informeeritumal ja efektiivsemal moel. Sotsiaal-majandusliku kasuna panustame andmete avalikustamisega efektiivsuse kasvu valitsussektoris, läbipaistvuse suurenemisse ja avaliku teadlikkuse suurenemisse.

<i>Tegevus 4.2.</i> Kohalike omavalitsuste erasektorisse ja kolmandasse sektorisse kuuluvate tehingupartnerite avalikustamine ning selle info liidestamine äriregistriga tehinguga seotud isikute väljatoomiseks	
Staatus	Edasilükkunud
Vastutaja ja partnerid	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: Justiitsministeerium, Riigikontroll
Eesmärk	Ennetada korrupsiooni, suurendada avalikku kontrolli kohalike omavalitsuste tehingupartnerite ja nendega seotud isikute avaldamise kaudu ning võimaldada saada ülevaadet toetuse saajatest.
Sisu	Selleks peeti vajalikuks teha juriidilisest isikust tehingupartnerid Riigiraha rakenduses kohalike omavalitsuste kannete puhul tuvastatavaks.
Oodatavad tulemused	Lähteülesanne on koos partneritega läbi arutatud ja selle alusel eelnõu kavand koostatud. Kohalike omavalitsusi on teavitatud soovist hakata 2016. aastal koguma detailsemaid andmeid. Äriregistriga on kokku lepitud juhatuse liikmete andmete vahetus. Eelnõu läbis kooskõlastusringi, kuid praegu on Rahandusministeerium vabariiklaste jt andmete avaldamise lahenduse suhtes (p 4.3) äraootaval positsioonil, kuivõrd need lahendused peaksid järgima sama loogikat. Läbipaistvuse suurenemine; avaliku teadlikkuse ja usalduse suurenemine,

	korrupsiooni vähenemine, efektiivsuse suurenemine avalikus sektoris.
Jätkutegevused	Tehingupartnerite info olemasolu võimaldab luua lisaseoseid teiste andmetega. Lisaks äriregistrile oli kavas ühendada andmestik ka riigihangete registriga, mis on praeguseks juba tehtud, ning Riigiraha rakenduses on toodud ka juhatuse liikmete andmed avaliku sektori kohta.

<i>Tegevus 4.3.</i> Riigiraha rakendusse riigieelarvest toetust saanud vabaihenduste lisamine	
Staatus	Edasilükkunud
Vastutaja ja partnerid	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: Siseministeerium, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit
Eesmärk	Muuta avaliku raha kasutamine läbipaistvamaks ja võimaldada saada ülevaadet riigieelarvest toetust saavatest vabaihendustest ning neile eraldatud rahalistest mahtudest. Selleks peeti oluliseks tuvastada SAPI ja Riigiraha rakenduse ühilduvus ning arendustegevuste vajadus ja ulatus.
Sisu	Osalistega koostöös on väljaselgitamisel ülevaate sisu ja ülesehitus sihtrühmade kaupa ning vastavalt sellele SAPI võimalused ja arendusvajadused.
Oodatavad tulemused	Toimunud on osaliste kohtumised. Riigiasutustelt otse vabaihendustele tasutud summade kohta valmis aruanne, mida Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit peab töötleva enne andmete avalikustamist enda veebilehel. Probleemiks aga on jätkuvalt see, et suur hulk vahendeid kantakse lõpptarbijale eri vahendajate (nt Innove, Archimedes, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Keskkonnainvesteeringute Keskus, Kultuurkapital jt) kaudu ning nendelt on detailsete tehingute infot keeruline saada. Igäihel on kasutusel erinevad andmebaasid, mahud on suured ja andmete detailsus/dimensioon on erinev jms. Selle info avalikkusele kättesaadavaks tegemine eeldab andmebaaside ühildamist võimaldavat arendustööd ning selleks on mõeldav taotleda vahendeid 2016. aasta alguses avanevast struktuurivahendite meetmest Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu. Rahastajatel ja vabaihenduste valdkonna arendamise eest vastutajatel ning avalikkusel on ülevaade, millist valdkonda kui suures mahus toetatatakse.
Jätkutegevused	Ülevaade annab alusandmed ja sellega aitab teha detailset analüüsi raha paigutamise tulemuslikkuse ja mõju kohta ning suunata ja planeerida tulevast rahastust vastavalt riiklikele prioriteetidele ja valdkondlikes strateegiates sätestatud eesmärkidele.

<i>Tegevus 4.4.</i> Juhtnööride andmine kohalikele omavalitsusele kohalikest eelarvest kodanikele arusaadava lühiülevaate koostamiseks riigi eelarvestrateegia ja riigieelarvega sarnasel kujul	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, jaanuar 2015
Vastutaja ja partnerid	Rahandusministeerium Koostööpartnerid: e-Riigi Akadeemia, omavalitsusliidud, Riigikantselei

Eesmärk	Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust kogukondlikul tasandil ning seeläbi parandada kaasatust.
Sisu	Koostatud on juhtnöörid ja lühiülevaate näidised, need on avaldatud Rahandusministeeriumi veebilehel ning neid on tutvustatud ka kohalikele omavalitsustele.
Tulemused	Esimese aasta tulemusena koostasid ca 20% kohalikest omavalitsustest oma eelarvest sellise lühiülevaate. Lühiülevaadete tulemusena suureneb kohaliku omavalitsuse finantsilisest tegevusest aru saavate kodanike ring ning seeläbi ka soov otsuste kujundamisel kaasa rääkida. Tulemuseks peaks olema kodanike vajadustele paremini vastav kohalik omavalitsus.

III PRIORITEETVALDKOND:

Kodanikust lähtuvad avalikud teenused

Prioriteet keskendub avalike teenuste koosloomepõhimõtteid arvestavale arendamisele, et muuta teenuseid kodanikule mugavamaks, ning andmete kättesaadavaks tegemisele avaandmete kujul. Avaandmed aitavad kaasa koosloomeprotsesside hoogustumisele.

Lubadus 5: Tõsta avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti

Lubaduse eesmärgiks on suurendada avalike teenuste kasutajamugavust, muutes ametnikuvaate teenuse tarbija vaateks, ning katsetada teenuste kujundamisel koosloomet. Asutuseülestes teenuste arendamise soodustamiseks luuakse selge ülevaade pakutavatest avalikest teenustest ning nendega seotud info- ja teenuskanalitest. Avalike teenuste arendamise toetamiseks koondatakse erinevad juhised ühtsesse lahendusse, et hõlbustada teenuste väljatöötamist. Tegemist on uue lubadusega, mis panustab AVP põhiväärtuste – vastutavuse ja kaasava otsustamise – edendamisse.

<i>Tegevus 5.1. Sellise avalike teenuste arendamise interaktiivse veebipõhise tööriistakogu (toolbox) loomine, kust teenuste arendajatele nii avalikust, era- kui ka vabasektorist on kättesaadavad juhised, metoodika, käsiraamatud ja parim praktika uute teenuste arendamiseks või seniste ümberkujundamiseks</i>	
Staatus	Ei realiseeru. Töö jääb planeeritud kujul alustamata, kuna ei leitud rahastust.
Vastutaja ja partnerid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartnerid: Riigi Infosüsteemi Amet, Rahandusministeerium, teised avaliku sektori asutused
Eesmärk	Olemas on mõned käsiraamatud (avalike teenuste osutamise roheline raamat, avaliku sektori äriprotsesside käsiraamat, kasutajasõbraliku e-teenuse disainimise käsiraamat) ning riigi üldisemaid suundi sätestavad dokumendid (nt koosvõimeraamistik, infoühiskonna arengukava).

	<p>Eelnimetatud materjalid on avaldatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebilehel, kuid tegemist on failidega, millel pole omavahelisi seoseid ning arendajal on raske saada seostatud ülevaadet. Need materjalid tuleb teha lihtsal kujul kasutatavaks nii avalike teenuste arendajatele kui ka teistele koosloomeprotsessis osalejatele selliselt, et vastavalt konkreetse teenuse küpsusastmele oleks osalistel ligipääs sobivaimatele tööriistadele ja võrreldavale avalike teenuste arendamise kogemusele.</p> <p>Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus avalike teenuste arendajatel oleks olemas nn tööriistakogu, kust saaks kiirelt, interaktiivselt ja sobival kujul infot avalike teenuste arendamise ja juhtimise kohta. Praegu selline keskne lahendus puudub.</p>
Sisu	Koostöös Eesti Disainikeskusega valmistati ette taotlus Horisont 2020 raames. Eesti Disainikeskuse poolt Digitally Enhanced Public Service Innovation (DEPSI) raames esitatud taotlus ei saanud kahjuks positiivset rahastusotsust.

<i>Tegevus 5.2.</i>	
<i>Avalikest teenustest ülevaate andmine nüümoodi, et kõik avalikud teenused on kirjeldatud ühtses masin- ja inimloetavas keeles ning kodanikud teavad, millise kvaliteediga teenust neile osutada lubatakse</i>	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, detsember 2015
Vastutaja ja partnerid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartner: Riigi Infosüsteemi Amet
Eesmärk	<p>Tegevuse eesmärgiks on lahendada olukord, kus riigis puudub täpne ja igal ajal õige ülevaade sellest, kus, milliseid ja mis tasemega teenuseid riigi- ja KOVi asutused osutavad ning missuguseid info- ja teeninduskanaleid teenuste pakkumisel kasutatakse.</p> <p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusala teenuste kvaliteedi juhtimise juurutamine.</p>
Sisu	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas määrati teenuse omanikud. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusala teenused on kirjeldatud teenuste kirjeldamise rakenduses Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebilehel.
Tulemused	<p>Toetava IT-projekti raames loodi veebipõhine teenuste kataloog, mis on taaskasutatav teistes haldusalades. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusala teenused on ühtsetel alustel kirjeldatud ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebilehel avaldatud (link teenuste otsingule: https://www.mkm.ee/et/teenuste-otsing) (link teenuste statistikale: https://www.mkm.ee/et/statistika/ministeerium). Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusala teenustel on üldvastutajad (asutuste juhtide tasemel) ja omanikud (konkreetse teenuse tasemel). Praeguseks on ca 300 teenust kirjeldatud. Kataloog asub: http://mkm.ee/et/teenuste-otsing. Statistika vaade hõlmab juba 390 teenust: http://mkm.ee/et/statistika/valitsus.</p> <p>Teenused on ühetaoliselt kirjeldatud ning teave teenuste kohta on koondatud ja keskselt avaldatud. On võimalik teenuseid ja teenuseid</p>

	pakkuvaid asutusi võrrelda.
Jätkutegevused	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusala teenuste kvaliteedi juhtimise süsteemi tutvustamine teiste haldusala esindajatele, analüüs ja juurutamine teistes haldusalades.

Tegevus 5.3. Selliste katseprojektide elluviimine, mille raames valitud avalikud teenused on kujundatud kasutajale mugava e-teenuse kujundamise juhise kohaselt	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuni 2016
Vastutaja ja partnerid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartnerid: kõik avaliku sektori asutused, kes arendavad avalikke teenuseid
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on, et avalikke teenuseid arendataks ühtsete põhimõtete järgi.
Sisu	Selliste katseprojektide elluviimine, mille raames valitud avalikud teenused on kujundatud kasutajale mugava e-teenuse kujundamise juhise kohaselt.
Tulemused	Katseprojektid on elluviidud. 20 e-teenuse projekti väljundina on 4 teenust saanud IT-lahenduseks rahastuse ja 4 katseprojekti on ellu viidud. 1) Maksu- ja Tolliameti projekt „E-ajutamise teenus“ maksumusega 200 000 eurot, 2) Maanteeameti projekt „Liiklusregistri õigused ja privileegid“ maksumusega 20 280 eurot, 3) Maanteeameti projekt „Proovinumbrite logiraamat“ maksumusega 34 910 eurot, 4) Maanteeameti projekt „Sõiduki registreerimismärkide tellimine ja haldus“ maksumusega 148 640 eurot.
Jätkutegevused	Praktika laiendamine teistele avalikele teenustele.

Tegevus 5.4. Mitteresidendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmise alustamine	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuni 2016
Vastutaja ja partnerid	Riigikantselei Koostööpartnerid: e-residentsuse algne käivitamine toimus Siseministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Riigikantselei ühisel vedamisel. Nn 10 miljoni e-estlase programmi rakendamist juhib edaspidi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, programmi nõukogusse kuuluvad Siseministeeriumi, Riigikantselei, EASi, Justiitsministeeriumi, Rahandusministeeriumi ning Välisministeeriumi esindajad. Aluskontseptsiooni väljatöötamise ja vajalikku seadusloomesse, samuti e-residentidele suunatud teenuste loomesse on pidevalt kaasatud laialdane ring riigi- ja erasektori esindajaid.
Eesmärk	Parandada mitteresidentide võimalusi e-teenuseid kasutada ning ühiskonnaasjades ja ettevõtluses osaleda.
Sisu	E-residendi digitaalse isikutunnistuse saanud mitteresidentidele on peamised neile kasulikud e-teenused (avaliku ja erasektori) avatud või loodud ning mugavad kasutada.
Tulemused	1) E-residentsuse väljastamine käivitus 1. detsembril 2014, alates maist 2015 ka Eesti välisesindustes. 2) Pidevalt täiendati ja lihtsustati taotlemise protsessi, sh viidi taotlemine

	<p>veebipõhiseks maist 2015 lehel eresidency.gov.ee.</p> <p>3) Käivitati e-residentsuse arendamine (sh teenuste arendus) „10 miljoni e-eestlase“ programmina – aprillist 2015 töötab EASi juures 7-liikmeline meeskond, juulis 2015 kiitis valitsuskabinet heaks 2015–2016 tegevuskava.</p> <p>4) Kahe olulise teenuse - ettevõtte asutamise ja pangakontode avamise digitaalsel teel lihtsustamiseks valmisid õiguslikud analüüsid, valmistati ette vastavad seadusemuudatuste eelnõud jm. Juunis 2016 võeti vastu seadus pangakontode digitaalselt avamise võimaldamiseks.</p> <p>5) Uute e-residentidele mõeldud teenuste kavandamiseks on korraldatud avaliku ja erasektori esindajatele teavitussüritusi, otsekohtumisi ja häkkimistalguid, otsitud seminaride ja otsekohtumistega välismaiseid võtmepartnereid (identit.ee ürituste sari) jm. 2016 juuni seisuga on avatud või arendamisel 10 uut teenust.</p> <p>Juuni 2016 lõpu seisuga olid tulemused järgmised:</p> <p>1) Esitatud oli 11 775 e-residentsuse taotlust (algne siht oli 2015. a lõpuks 5000 taotlust) kokku 133 riigist,</p> <p>2) E-residendid olid asutanud 688 uut ettevõtet (siht oli 2016. a lõpuks 1000 uut ettevõtet), kokku oli e-residentidel Eestis 1786 ettevõtet (sh varem asutatud).</p> <p>Tegevuse tulemusel on seega laienenud Eesti majandusruum e-teenuste tarbijate arvu suurenemise näol, mis toob ekspordivõimalusi, lisatulu ettevõtetele, täiendavat maksutulu riigile. Samas on suurenenud mitteresidentide ligipääs Eesti e-teenustele kõikjalt maailmast, eriti ettevõtluses osalemise eesmärgil.</p>
Jätkutegevused	Ligipääs avalikele teenustele laieneb, suureneb riigi avatus ja tuntuus. E-residentide nn kogukonna loomine ehk nende Eesti ühiskonnaellu ja majandushuvide kaasamise kava tuleb töösse kavandatud hiljem.

Lubadus 6: Kasutada laialdaselt avaandmeid

Lubaduse eesmärgiks on soodustada innovatsiooni avaandmete laialdasema taaskasutusega, hoogustada koosloomeprotsesse, elavdada majandust ja suurendada avaliku sektori läbipaistvust. Lubadus panustab AVP põhiväärtuste – vastutavuse ja läbipaistvuse – edendamisse.

<i>Tegevus 6.1.</i>	
<i>Avaandmete portaali opendata.riik.ee täiskasutusse andmine: proovikasutusest n-ö päriskasutusse üleviimine koos esmatasandi organisatsioonilise toe tagamisega</i>	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, jaanuar 2015
Vastutaja ja partnerid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartnerid: Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, avaandmete kogukond, teabevaldajad
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on välja arendada avaandmete infrastruktuuri keskne komponent – avaandmete portaali opendata.riik.ee. Keskse portaali kaudu tagatakse igapäevase juurdepääsu avaliku sektori juurdepääsupiiranguteta andmetele, taaskasutamine ja edasijagamine äri- ja mitteäri-eesmärkidel. Portaali toimib ja sinna laetakse üles avaandmeid.
Sisu	Koostati portaali lähteülesanne, viidi läbi hange, testimine ja võeti portaali

	kasutusele. Portaali on loodud, testitud ja avatud (jaanuar 2015). Haldav organisatsioon on käivitatud, toimub portaali haldamine (alates veebruarist 2015).
Tulemused	Projekti tulemusena loodi portaali, mis koondab riigi avaliku sektori avaandmeid. Portaali kasutajad on avaliku sektori asutused. 1) Teabevaldajad saavad avaandmeid registreerida ja portaali üles laadida . Igaüks saab andmeid alla laadida ja taaskasutada. 2) Portaalis saab anda tagasisidet, milliseid avaandmeid oodatakse, ning seejärel saab vastav asutus päringule võimaluse korral reageerida. 3) On koostatud juhendid teabevaldajatele. 4) Portaali arendab ja haldab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.
Jätkutegevused	Edasi on plaanis koguda tagasisidet portaali kasutajatelt, teha lisaarendusi ning mõõta avaandmete kasutamist täpsemalt.

<i>Tegevus 6.2.</i> Taotlusvoorude korraldamine andmete avamiseks, ka linkandmete katseprojektide elluviimiseks	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, mai 2014
Vastutaja	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on aidata teabevaldajaid oma andmete esitamisel avaandmetena, tõsta andmete kvaliteeti ja küpsust. Raha on eraldatud kõikidele taotlejatele, kelle projekt heaks kiideti.
Sisu	Loodi taotlusvoorud andmete avamise rahastamiseks. Voorud avati veebruaris 2014 ja rahastusotsused tehti mais 2014.
Tulemused	Taotlusvoorude tulemusel on saavutatud olukord, kus avaliku sektori asutuste toodetud, kogutud ja säilitatud suur hulk andmeid ja infosisu (statistika, ruumiandmed, majandusandmed, keskkonnaandmed, arhiivimaterjalid, raamatud, muuseumikogud) on kättesaadavad ja kasutatavad avaandmetena portaali kaudu. Lisaks on taotlusvoorude tulemusel teabevaldajad korraldanud ümber oma infosüsteemide talitlusprotsessid, tagamaks avaliku teabe kättesaadavuse taaskasutamist võimaldaval kujul avaandmete teabevärava kaudu vastavalt avaliku teabe seaduse, EL avaliku sektori teabe direktiivi (2003/98/EÜ) ja konsultatsiooniprotsessis oleva Eesti avaliku teabe masinloetava avalikustamise rohelise raamatu nõuetele.
Jätkutegevused	Täiendavalt pakutakse teabevaldajatele võimalust taotleda raha andmete avamisega seotud arendustegevusteks.

<i>Tegevus 6.3.</i> Avaandmete taaskasutust edendavate ürituste (häkkimispäevade ehk hackathon'ide, teabepäevade, seminaride jne) korraldamine	
Staatus, tähtaeg	Elluviidud, juuni 2016
Vastutaja ja partnerid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Koostööpartnerid: Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, avaandmete kogukond, teabevaldajad
Eesmärk	Tegevuse eesmärgiks on soodustada andmete taaskasutamist ja suurendada teabevaldajate, teabe taaskasutajate ja üldsuse teadlikkust avaandmete loomise ja taaskasutuse vallas. Avalikke andmeid hakatakse rohkem

	kasutama, suureneb andmete kasutamise teadlikkus.
Sisu	Avaandmete taaskasutamist edendavate ürituste korraldamine.
Tulemused	<p>Teabepäev toimus kevadel 2015. Teabepäev oli mõeldud kõikidele teabevaldajatele ja avaandmetest huvitatutele. Anti ülevaade, mis on avaandmed, mida nendega teha saab ning miks see teema oluline on. Läbi on viidud koolitused teabevaldajatele, kes soovivad hakata andmeid avama, ning see annab juba tehnilisema pildi andmete avamise probleemidest. Läbi on viidud Hackaton eesmärgiga leida avaandmetele rakendust, mida saab avaandmetega teha, milline tulu ja väärtus neis peitub.</p> <p>Avaandmete temaatika tutvustamine laiemale ringile näitas, et teema huvitab väga paljusid osalisi, tekitab vastakaid arvamusi ja paneb inimesed teistmoodi mõtlema. Kõige olulisem mõju on otseselt andmete avamise kiirenemine ja avatud andmete suurenemine.</p>
Jätkutegevused	Plaanis on jätkata temaatiliste ürituste korraldamist.

Õppetundidena võib nimetada vajaduse tuua arutelud tegevuskava raames elluviidavate konkreetsete tegevuste üle varasemaks, et tegevuste elluviimisega saaks alustada juba rakendusperioodi algusest. IT-arenduste tegemisel ilmnes olemasoleva süsteemi arendamise suutlikkust omavate ekspertide/partnerite vähesus. Vajalik on suurem tagasiside teostatud lahenduste toimimisele, näiteks vähe soovitakse anda tagasisidet rakenduste kasutamise kohta või teha ettepanekuid, mida ja kuidas võiks paremini teha. Takerdunud tegevuste puhul nimetati, et kõikide asjaosaliste täpne roll ja kohustused tulnuks projekti alguses kokku leppida ning kirjalikult fikseerida. E-residentsuse programmi vastu on huvi olnud arvatust suurem, mis on tinginud vajaduse plaanitust kiiremaks tegutsemiseks, tekitades ressursi leidmise väljakutseid nii inimeste kui rahaliste vahendite osas. Avaandmete temaatika on teabevaldajatele võõras, mistõttu on koolitused väga olulised, et andmete avamisele kaasa aidata. Toodi ka välja, et avaandmete mõiste ei ole selge suuremale osale avalikust sektorist.

4. EDASISED SAMMUD

Eesti osaleb jätkuvalt AVP algatuses, panustades endiselt avatuse ja läbipaistvuse suurendamisse avaliku võimu teostamisel ka AVP 2016–2018 tegevuskava kaudu, mille Vabariigi Valitsus kiitis heaks 30. juunil 2016. a. Eesti osaleb ka Põhjamaade ametnike tasandi koostöövõrgutikus, et vastastikusest kogemustevahetusest õppida ja oma kogemusi jagada.